

OB SPREJEMANJU ANEKSOV

Sindikat v akciji

Ob koncu lanskega leta smo sprejemali dopolnila k samoupravnim sporazumom o temeljih plana na področju družbenih dejavnosti za leti 1979 in 80, ki so jih pripravile samoupravne interesne skupnosti na temelju sprejetih izhodišč republike in mesta. V skladu z dogovorom družbenopolitičnih organizacij občine je bil tudi pri občinskem svetu zveze sindikatov cCentra imenovan koordinacijski odbor z nalogo, da vzpodbuja in spremlja akcijo podpisovanja.

Pri spremljanju akcije pa je odbor naletel (na podlagi ankete) na več nepodpisanih samoupravnih sporazumov, od katerih so bili nekateri stari celo dve leti in več. Število »nepodpisnikov« se je pri posameznih sporazumih gibalo nad 78 in 280. (Sporazuma o ustanovitvi občinske skupnosti za zaposlovanje pa ni podpisalo kar 430 delovnih organizacij in skupnosti.)

Koordinacijski odbor je organiziral posvete s predsedniki konferenc in koordinacijskih odborov osnovnih organizacij, kjer se je med razpravo pokazala cela vrsta po-

manjkljivosti in slabosti, ki so ovirale javno razpravo in sprejemanje. Na podlagi analize postopkov ob podpisovanju sporazumov smo te dni dobili na mizo poročilo, ki ni le ocena nekega stanja ampak je pravi priročnik v malem, kako naj v bodoče organiziramo in vodimo akcijo ob razpravah o samoupravnih sporazumih.

Čeprav je bila kot celota akcija uspešna, je razvidno iz analize, da predlagatelji niso posvečali dovolj pozornosti javnim razpravam o osnutkih dokumentov, v nekaterih primerih pa razprave sploh ni bilo.

Že v januarju je občinska konferenca ZRVS Ljubljana Center organizirala po vseh svojih krajevnih skupnostih predavanja o sodobni vojaški politični situaciji na svetu z vplivom na položaj in varnost SFRJ. Vsebinska predavanja sodi v obvezni spored rednega izpopolnjevanja znanja naših rezervnih starešin. Mnoga izpitna vprašanja starešinam bodo letos prav iz te teme.

Nadalje se je zapletlo, ko je izvršni svet skupščine mesta Ljubljane sprejel sklep, naj se prispevne stopnje zmanjšajo v povprečju za 0,8 odstotka, čeprav so skupščine samoupravnih skupnosti že sprejele predloge dopolnil in prispevnih stopenj in jih poslale v sprejemanje, in to kljub temu, da je bilo dogovorjeno in v dopolnilih objavljeno, da se bodo presežki iz leta 1978 poračunali po zaključnih računih. Zato je nastala v nekaterih samoupravnih skupnostih nejasnost o prispevnih stopnjah, kar je oviralo opredelitev delavcev.

Premalo odgovoren odnos so pokazale tudi mestne in občinske skupnosti otroškega varstva in to v zvezi s predlogi stopnje prispevka iz osebnih dohodkov za izvajanje skupnega programa zveze skupnosti otroškega varstva SR Slovenije. V osnutku in predlogu dopolnil k temeljem plana za leto 1979-80 so občinske skupnosti objavile prispevno stopnjo 2,32 odstotka. Šele 19. decembra je izvršni odbor mestne skupnosti otroškega varstva Ljubljana obvestil izvršilne odbore občinskih skupnosti o znižanju prispevne stopnje na 2,20 odstotka. Torej takrat, ko je bila razprava o dopolnilih in njihovo podpisovanje že pri kraju. Zaradi tega je skupščina občine Ljubljana Center 26. decembra morala izdati odlok o določitvi stopnje 2,20, čeprav so delavci v dveh tretjinah samoupravnih organizacij in skupnosti že sprejeli višjo stopnjo.

Analiza vsebuje tudi ugotovitve in zaključke, na podlagi katerih naj bi v bodoče akcije ob sprejemanju sporazumov potekale bolj gladko.

Tako je poudarjeno, da mora biti javna razprava v središču prizadevanj, saj je le tako možno z učinkovito politično akcijo zagotoviti širši in kvali-

Zanimivo predavanje

Terenski odbor SZDL »Trg revolucije« je 22. januarja 1979 organiziral v dvorani krajevnih skupnosti Gradišče zanimivo predavanje z naslovom »Ginekološki rak«. Predavanja se je udeležilo približno 100 žensk. Občanke krajevnih skupnosti Gradišče so imele izredno priljubljenost za srečanje z znanstvenikom, akademikom, kirurgom in zdravnikom prof. dr. Francecom Novakom.

Uglednega gosta je prisotnim predstavila tov. Danica Ribičič in v kratkem orisala njegovo obsežno delo organizatorja, vzgojitelja, znanstvenika, nosilca novih uspešnih metod v ginekološki kirurgiji.

Dr. France Novak je prisotne seznanil z dosežki in spoznanji medicinske znanosti na področju boja proti raku pri ženskah. Po predavanju je profesor odgovarjal tudi na številna vprašanja.

Njegovim izvajanjem o tej pereči temi so prisotne sledile z velikim zanimanjem.

A. Z.

tetnejši vpliv združenega dela na vsebino predlaganih sporazumov.

V pripravljane osnutke je treba v večji meri pritegniti družbenopolitične organizacije v občini, še posebej sindikat, saj je le-ta nosilec sporazumevanja v delovnih organizacijah. Vsak sporazum naj bi šel v bodoče, še kot osnutek, skozi razpravo v občinskih organih DPO, predno gre kot predlog v razpravo v združenem delu.

Ugotovljeno je bilo tudi, naj

se sporazumi ne predlagajo združenemu delu med letom (še posebno tisti, katerih sprejem ima tudi finančne posledice). Sporazumi naj se predlagajo v obliki paketov ob koncu leta in to kot predlogi najkasneje dva meseca pred zaključkom koledarskega leta. Prav tako naj sporazumi posameznih predlagateljev ne prihajajo ločeno in v različnih časovnih obdobjih za isto področje, ampak istočasno za vse delovne organizacije.

M. S.

Vsebinska naših odnosov je zavest

(nadaljevanje z 2. strani)

načeli svobodne menjave dela in rešitvami v praksi na primeru delovnih skupnosti skupnih služb?

»Tu svobodna menjava še ni zaživela. Problem je dokaj občuten zlasti v občini Center s sedežem precejšnjega števila delovnih oziroma sestavljenih organizacij združenega dela.

Delavci v delovnih skupnostih skupnih služb pretežno dobivajo dohodek enostavno v odstotku na doseženi dohodek temeljnih organizacij. Delavci v TOZD imajo premajhen vpliv na obseg nalog, ki jih za potrebe TOZD opravljajo v delovnih skupnostih skupnih služb, še manjši pa je vpliv na kadrovsko strukturo znotraj teh skupnosti. Dalje — ne ugotavljajo kvalitete in obsega opravljenih nalog.

V nekaterih delovnih skupnostih skupnih služb delavci pridobivajo osebni dohodek ne iz naslova dejanskega prispevka k ustvarjenemu dohodku, marveč iz naslova elementov, ki nimajo ničesar skupnega z načeli delitve po delu. Vse to povzroča nezadovoljstvo med delavci. Taki nerazčiščeni odnosi lahko peljejo celo do neracionalnih reši-

tev — na primer do ukinjanja delovnih skupnosti skupnih služb na ravni delovne organizacije in do prenašanja njihovih nalog in opravil na TOZD. Za to imamo primer v Kompas.

Razgovori so odprli dvojno gledanje na te delovne skupnosti. Eno poudarja, da je v praksi še vedno prisoten direkcijski položaj teh skupnosti skupnih služb in drugo, da so te skupnosti odveč, da so neustvarjalne in nepotreben strošek v produkcijskem procesu, kar je seveda nesprejemljivo.«

Trgovina v ljubljanskem centru

— Trgovina v Centru, po videzu bogata, česa še nima in kakšne ocene povzimate iz razgovorov v »Akciji 100«?

»V trgovini se marsikod še ne zavedajo, da je edina perspektiva njihovega nadaljnje razvoja tesnejše povezovanje s proizvodnimi organizacijami združenega dela na novih osnovah, na načelu ustvarjanja in udeležbe v skupnem prihodku. Marsikje se obnašajo tako, kot da je ustvarjeni dohodek samo njihov. Tudi proizvodnja se s tem v zvezi ne obnaša vedno

ustrezno — si poizkuša na primer podrediti trgovino.

V trgovinskih organizacijah so se zelo pozno lotili urejanja medsebojnih odnosov, marsikod so zgolj lovili zakonske roke. Neustrezno organiziranost trgovine konec koncev potrjujejo rezultati poslovanja — opazna je stagnacija ali celo nazadovanje.

Razgovori so pokazali, da tudi ni trajnejšega povezovanja znotraj same trgovine, ki čisto deluje v majhnih razdrobljenih organizacijah. Tako trgovina ni sposobna v odnosu s proizvodnjo ter po drugi strani s potrošniki odigrati svoje vloge.

Še posebej so ti problemi pereči za zunanje trgovinske in zastopniške organizacije, kjer vlada velika razdrobljenost. V občini Center je blizu 200 organizacij združenega dela s tega področja. Tu je močno opazna privatno lastniška miselnost. Ugotavljamo določene odpore proti povezovanju zunanje trgovinskih predstavništva različnih organizacij združenega dela za povezovanje in enotno nastopanje v tujini.

V odnosih med proizvodnjo in trgovino je opazna odsotnost skupnega planiranja. V delitvi se še ne uveljavlja

skupni prihodek, redki so primeri skupnih naložb. Konkretno ni opredeljen skupni riziko in ne uresničen vpliv potrošnikov preko trgovinskih organizacij na proizvodne odločitve. Res pa je, da v nekaterih sredinah pripravljajo ali pa že imajo izdelane projekte o skupnih naložbah, sovlaganjih. To velja za Emono, Polikem trgovino, Jugotekstil.

Družbene dejavnosti in svobodna menjava dela

— Splošna ocena dosežkov v procesih svobodne menjave dela med delavci v združenem delu in delavci v družbenih dejavnostih ni ugodna. Velja tako tudi za območje občine Center?

»Korenitejša preobrazba odnosov v svobodni menjavi dela v interesnih skupnostih ni povsem stekla. Vrsto kritičnih pripomb so nanizali razgovori. Med drugim — naraščanje administracije v SIS. Še vedno je prisotna proračunska miselnost v financiranju družbenih dejavnosti. Gradiva za razpravo v združenem delu so preobširna, prestrokovna, pripravljena predvsem za izvajalce ne tudi za uporabnike. Roki za razpravo

so prekratki. Sporazumi ne bi smeli prihajati v združeno delo stihjsko. Premalo je v naši zavesti prisotno dejstvo o družbenem značaju dohodka. Razprava o svobodni menjavi dela se čisto osredotoči na sprejetje sporazumov in aneksov in na to, kako zagotoviti finančna sredstva za financiranje programov.«

Delavci ugotavljajo slabosti pri uveljavljanju načela delitve po delu na osnovi praktičnih izkušenj

— Med rezultati »Akcije 100« je tudi ocena uresničevanja načela delitve po delu. »V vseh delovnih sredinah so že sprejeli samoupravne sporazume, s katerimi delavci urejajo področje delitve dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke. Res pa je, da so pri tem še marsikje prisotni stari odnosi, preživele težnje.

Ugotavljanje rezultatov dela je še vse preveč vezano na skupinski uspeh, pri čemer se ne upoštevajo neenaki objektivni pogoji pri pridobivanju dohodka. V vseh sredinah še iščejo najbolj ustrezen instrumentarij vrednotenja ter ugo-